

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Sminteala smintelelor

(+) Am numit tipăritura pusă în slujba celui rău. Sminteală este aceasta tineretului, în inima căruia ofilește, și prea adesea omoară cu totul, ceea ce se cheamă nevinovăție și virtute; sminteală este celor în vârstă pe cari îi instrăinează de Evanghelie și de Domnul Vieții. Pe urmele acestui agent al iadului nu răsare decât paragină și blestem: împărecheri, răsvrătiri, ruine, se vorba de individ, familie ori societate. Știm însă din gura Mântuitorului că-i vai aceluia prin care vine sminteala. Și, răzimați pe acelaș cuvânt al Înțelepciunii Veșnice, putem zice și aceea că vai și acelor cari chemați fiind să stăvilească revărsarea imundității și otrăvii tipărite, ochi au și ca și cum n'ar avea, urechi au și ca și cum le-ar lipsi, putere au și ca și cum neputincioși ar fi; nimic nu fac pentru prevenirea prăpădului.

Să fim acum la începutul unei schimbări ferice? Ajute cerul! — Cauza a fost atinsă și în Senatul Țării unde un om de bine, scârbit de murdăriile debitate de un ziar vreme de aproape două luni de zile lumii cetitoare (și în care timp vânzătorii scabrosităților din chestie erau formal asaltați mai ales de elevii și elevele de liceu) s'a întrebat cu indignare: cum de au rămas nepăsătoare forurile în drept (cenzura, poliția bunelor moravuri, justiția) în fața acestei scotociri prin mocirlă pentru a exploata ceea ce e morbid și pervers în curiozitatea publicului, cu singura intenție de-a-și spori tirajul, fie și cu prețul unui infam atentat la curățenia sufletesească a tineretului? Răspunsul d. Valer Pop, ministrul justiției, a venit ca o mângâiere pe care credem că se poate clădi: În noul cod penal s'au luat toate măsurile pe deoparte ca astfel de abuzuri de ale turburătorilor moralității publice să înceteze; să nu mai fie posibile fără o promptă și simțitoare sancțiune; iar pe de altă parte noul proiect de procedură penală se îngrijește ca sancțiunea să poată să vină cât de curând, astfel încât să constituie un avertisment pentru toată lumea.

Amin, și Doamne ajută! Și de nu s'ar perde din vedere că multe sunt căile pe cari, și felurite sunt hainele sub cari știu să-și desăvârșiască opera distrugătoare solii celui rău. Ziarul ticăloșit e numai una dintre ipostazele de cari se folosește dușmanul binelui. Mai sunt însă și altele: interminabile romane clandestine în fascicole; colecții à la „Colecția Amantelor Celebre“; volumase sau volume de proză, respectiv versuri lascive, trimbișate pe produse literare; calendare și reviste-magazine de trivialități; foi volante și periodice încărcate de text și chipuri obscene. Toate acestea sunt tot atâtea valuri ale aceluiaș ocean al joshniciei și pierzaniei. O legiuire care ar ști să determine pe vinovați să renunțe la metoda slovei păcătoase, — pentru ei, bănește, rentabilă, — ar fi o minune nicidecum îndeajuns de apreciată.

Ne gândim la viitor. Acela va fi așa cum ne este îndeosebi tineretul de acum: viguros și biruitor în toate luptele ce ne așteaptă, ori pipernic, vlaguit și jucărie în mâinile vrăjmașilor mulți și haini ce ne pândesc cu ochi asasini. Produsele tiparnițelor joacă rol de frunte în întărirea ori slăbirea până la nimicire a caracterelor, razi-mul de toldeauna al neamurilor. Comisia însărcinată cu cercetarea ranitelor soldaților căzuți în împrejurimile Sedanului francez de jalnică amintire din 1870 a constatat cu oroare că acelea în majoritatea cazurilor erau „adjustate“ cu tipărituri și icoane triviale. — Grijașcă cei ce au răspundere să nu avem de plâns și noi vreodată pe asemenea mormane fetide!

Crimă și pedeapsă

Votarea noului cod penal — Importanța lui covârșitoare — Legiferarea criminală a avortului — Sângele copiilor nevinovați va veni peste neamul ucigașilor

(=) Senatul discută noul cod penal. Mai bine și mai rău, mai aprins și mai somnolent, cum poate. Ceva însă nu-i bine de loc: opinia publică a țării lipsește de la aceste debateri. Abia din când în când dacă binevoește a lua cunoștință de mersul lor și de stadiul la care au ajuns.

Pe semne, nu ne dăm seama de importanța uriașă a unui cod penal. Nu știm, că el este oglinda și măsura sănătății noastre morale. Că reflectează întreg sbuciumul vieții noastre haotice. Că, prin urmare, fiecare slovă rece a lui e un extras din durerile cari ne iz-tovesc. Paragraful lui sunt bice de foc peste trupul societății noastre aprins de patimă.

Pe semne uităm, că reglementând prezentul, codul penal pune totodată temelile morale ale României de mâine. Că, prin urmare, în el trebuie să trăiască și să-și găsească expresiune idealul nostru de mai bine. El trebuie să ocrotească, pe toate căile, virtutea și să năbușe, cu strășnicie, viciul. Să apere de disoluție valorile pe care le clădește societatea. Să ridice zidurile în jurul vieții și a familiei, să protejeze libertatea și munca, cinstea și cumpătul, a-verea și onoarea, și să taie fără milă tot ce-i putred și maladiu în organismul social.

Firese ar fi deci, ca opinia publică să urmărească pas de pas, frază cu frază textul noului cod. Să vibreze și să reacționeze la toate rânduilele lui importante. Pentru că în felul acesta el să fie clădit pe realitatea adevărată, nefalsificată de savanțlăcării deșartă și de lozinci mincinoase. Ar trebui să purtăm grijă cu toții, ca încheieturile codului să fie stăpânite de poruncile firii și ale lui Dumnezeu; așa cum se cade într-o țară creștină, cum suntem și cum vrem să fim noi. Căci numai pe aceste pietri eterne se poate clădi traifnic. Numai în ele se găsește ultima rațiune și ultimul criteriu al virtuții și al crimei, al binelui care trebuie ocrotit și al răului care trebuie reprimat.

Ar fi fost cu atât mai necesară această participare activă a voinței tuturor, cu cât, în lipsa ei, codul amenință să fie tocmai contrarul. În loc de binecuvântare ne va aduce blestem. În loc de viață, el deschide largi porțile pentru crimă și pentru moarte.

Se întemelază această judecată tristă pe puținul cât cunoaștem din el: prevederile privitoare la avort. Le-am pomenit și discutat în repeșite rânduri. Senatul a avut fericirea de-a le fi văzut și el în lumină creștină, singura care corespunde sufletului poporului și binelui țării. Într-o cuvântare puternică de două ore, Preasf. Alexandru al Lugoșului a arătat părin-

ților patriei problema în toată importanța și în toate laturile ei. A arătat, cum de soluționarea ei cinstită, voltă de Dumnezeu și de legile firii, depinde viitorul nostru. Argumentele contrare s'au sfărâmat rând pe rând, în fața adunării. Savanții necontestabili au fost citați, susținând adevărul și dreptatea. S'a făcut apel la sentimentul de dreptate, de bunătate, și de dragoste de neam a senatorilor. Căi deacum nu vor mai putea spune, că n'au fost lămurii suficiente. Vor putea hotări, deci, în plină cunoștință de cauză. Și cu toată răspunderea.

Care va fi verdictul lor? Nu știm. Pare probabil însă că vor menține totuși și vor aproba prevederile proiectului. Adeva: vor decreta omorirea copiilor mici. De sigur, în anumite cazuri numai și cu multe restricțiuni. Vor admite numai „avortul medical“ și „avortul etic“. Pe când, spre marea desolare a presei care se inspiră de la Moscova, nu se va îngădui și „avortul social“. Sa făcut prin aceasta o mică concesțiune sentimentului creștin al țării, care trebuie adormit și el cu ceva.

Ce oroare indescriptibilă! — Asasinatul, în forma lui cea mai crâncenă, cea mai teribilă, își face intrarea solemnă în viața cetățenească. S'au săvârșit și până acum astfel de grozăvii. Dar toată lumea le-a socotit crime. S'au ferit de lumină. De-acum nu va mai fi așa. Ucigașul va fi felicitat. Și nu va mai fi rușine să-ți clădești palate din trupuri de îngerași nevinovați. Linia despărțitoare dintre crimă și virtute a dispărut. Căci dacă e îngăduit să omori copil mici, de ce n-ar fi permis să-ți răpui adversarul care îți face viață amară?

Și câtă ipocrizie incalificabilă! — Ocrotim animalele, dar ucidem copiii ca pe niște puși de găină. Ceea ce nu face nici un animal cu plodul său. Amșters pedeapsa cu moarte, fiindcă suntem miloși chiar și față de cel mai fioroș bandiți și criminali. Vom tăia însă în bucăți trupușoarele propriilor noștri copii, fiindcă ei nu se pot apăra. Și mai căutăm și nume pompoase și justificări savante pentru această fărădelege! Dar au fost de-o mie de ori mai demni Romanii. Pater familias avea drept să-și izbească de stâncă copilul. Simplu și clar. Dar numai după ce s'a născut. Numai după ce l-a văzut. După ce l-a auzit gângurind. Atunci, cu greu se mai putea hotări la crimă. Și putea face cel puțin o oarecare selecție. Noi, ca să nu tulburăm conștiințele călătorilor, le dăm voie să-și suprime victimele pe nevăzute, în sânul mamei lor.

Oroare și ipocriziei și crimă, care se va răzbuna cumplit. Cu legile firii nu te poți

juca nepedepsit. Ajunge să faci în zidul lor o spărtură mică, pentruca ele să-și la revanșă teribilă. De pe-acum Banatul moare sub flagelul avortului. Ca mâine, așa va fi toată țara. Moartea a căpătat doar' drept de-a pătrunde până la sursa vieții însăși. Căci îngrădirile și restricțiunile ce i-se pun în cale sunt iluzorii. Nu-i doctor și nu-i codană rătăcită care să nu le știe eluda. De-acum desfrâul se poate lăfăi în vole. Vestalele încondeiate își vor putea face de cap, fără teamă de urmări. Siluetele conifelor sunt asigurate prin lege. — Va plăti pentru ele, pentru toate, preț cumplit, silueta neamului nostru, participant la marea fărâdelege a uciderii de prunci.

Nu ne facem iluzia, că aceste șire ale noastre vor putea schimba lucrurile din mersul lor. Le-am scris totuși, ca un ultim strigăt de alarmă către conștiința neamului. Un ultim apel către cei cari mai au încă un cuvânt de spus acolo sus, unde se făurește marea lege a vieții și a morții națiunii. Ca să-și spună cuvântul cu toții, cei cari au o conștiință și cari cred în legile lui Dumnezeu. — Și le-am scris ca un protest. Sângele copiilor nevinovați pe cari îi osândim acum la moarte, se va răsbuna amar. El va cădea, ca pedeapsă teribilă, peste neamul ucigașilor. Vrem să se știe, că noi, Biserica unită cu Roma, ne-am făcut toată datoria. Nu suntem vinovați de sângele dreptilor ce se va vărsa.

Dacă Corpurile noastre legiuitoare în să se transforme în călăii neamului, ei vor vedea. Și judecată grea își vor dobândi. Neamul îi va blestema. — Numai de n'ar fi atunci prea târziu!

† Ion Bianu. Robul vechilor hrisoave, pravili și cazanii turnate în slovă bătrână, ori prinse în înflorituri de scris gramatice, *Ion Bianu*, nu mai este. Miercuri seara, pela ora zece, a trecut lin și senin, în lumea purtătorilor de condei de odinioară, ale căror lucrări, în toată vremea, din tinerețe până la bătrânețe, le-a căutat cu patimă pretutindena, în țara sa și în țări străine, până 'n îndepărtata Svedle; le-a descifrat, le-a închinat rânduri înțelegătoare și le-a dat tiparului, ca să

le treacă și posterității. Din strădanii de natură aceasta s'au încheiat, între atâtea altele, și monumentalele: Bibliografia românească veche (în colaborare cu N. Hodoș) și Catalogul Manuscriselor din Biblioteca Academiei Române.

Acest ilustru ucenic al lui Cipariu și Moldovănuș și fiu al Blajului (aci și-a făcut studiile liceale) s'a născut la 1856 în Făgetul Târnavel. Studiile superioare le începe la București, ca să le continue la Milano și Paris. După două decenii de profesorat la „Sf. Sava“, ajunge prof de „Istoria literaturii române“ la universitatea din București. Tot atunci e ales și membru al Academiei Române, în care calitate rostește discursul de recepție despre „Limba literară românească“, rămas celebru în lumea scrisului critico-literar românesc. Pe rând: bibliotecar neobosit; secretar general conștiințios și președinte devotat al Academiei Române, pe deasupra și autor a o sumedenie de studii și articole de revistă. — Blajul, la care a ținut cu toată dragostea sufletului său până în clipa din urmă, pleacă, plin de admirație, steag îndoliat, în fața umbrei celui dispărut.

„Iezuiții, dascăli uniației“

Sub acest titlu preotul sibian-ortodox D(umitru) S(tăniloae), publică un lung articol de opt coloane în „Tel. Rom.“ din 3. II. 1935. Câte afirmații, atâtea neadevăruri. Ba că „Unirea“ și uniții sunt urzitorii urei și vrajbei între Români. Ba că cei nedreptățiți în România sunt ortodocșii dominanți. Ba că funcționarii uniți ai Statului Român sabotează legi și dispoziții mai înalte. Ba că el uresc de moarte pe frații din Vechiul Regat. Dacă n'ar fi ei, la noi ar fi — și d-sa pretinde că altă dată a și fost — „vieață de ordine și puritate morală, vieață sobră și plină de sentimente de duloșie pentru semenii și pentru dobitoace, vieață de cinste și omenie“.

Vom vedea, cu altă ocazie, cât de neîntemeiate sunt aceste aserțiuni.

Fiindcă, însă, în numitul articol, d. D.

S. încearcă să facă și istorie, să ne ocupă puțin de afirmațiile d-sale istorice. Aceste afirmații sunt de două categorii: unele privitoare la istoria noastră națională, altele relative la istoria universală.

Relativ la istoria Unirii noastre cu Roma d-sa e de părerea că actul de Unire dela Sept. 1700 este falș; o născocire a Iezuiților fără știrea și favoarea clerului și a poporului român. Foarte bine. Dar care sunt dovezi ale falșului? Simpla referire la numele lui Nicolae Densușianu, I. Crișan și G. Popovici? Dar Micu Klein, G. Șincai, A. Tr. Laurian, I. Moldovan și N. Nilles nu vorbesc cu deamănuntul despre el, arătând mai ales acesta că urmă că actul este autentic, dar că el fusese datat greșit de istoricii noștri mai vechi (Micu Klein și Șincai), anume din Decembrie 1700 când el este din Septembrie același an? Și ce-l apără d. D. S. pe Crișan de acuzația de falsificator adusă de N. Nilles? Cu aceeași tăcere chitic? Dovezile lui Nilles sunt foarte precise: falsul din traducerea diplomei împărătești dela 14. IV. 1698 și înlocuirea cuvântului „obicei“ cu „credință“. (Symbolae 216—217).

În general, metoda d. D. S. și a Te. Rom. e foarte comodă: Nu ia act de ceea ce nu-i convine. Bună oară, nu-i convine lucrul regretatului canonic Aug. Bunea „Cestiunea dreptul și istoria bisericii românești unite de aceea nu-i tăgăduiește existența, dar afirmă în chip eronat că „n'a îndrăznit să se ocupe cu chestiunea“. Se poate una ca asta? Din capitolul „II. Autenticitatea și genuinitatea manifestului de Unire din 5 Septembrie 1700 pag. 39—56 ce tratează? A cetit d-sa acești pagini? Atunci cum are cetezanța să scrie Aug. Bunea „n'a îndrăznit să se ocupe cu chestiunea?“ Notăm, în treacăt, că nu e primul caz, când D. S. și Tel. Rom. deplasează din cuții și evită răspunsul franc, sincer, bărbătesc. Astfel când „Unirea“ reprodușese articolul închinat de Ilarie Chendi Telegraful Român, acesta felicita ziarul dela Blaj pentru buna inspirație ce a avut de a-l reproduce fiindcă atacul fostului său redactor a sursat pe telefoniștii noștri de chinul de-a-și m...

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Răspântie de îndemnuri

Cuvântarea stud. Gh. Biriș la înmormântarea Mitropolitului Vasile

Mitropolitul Vasile Suciu, mândrie necontestată a bisericii române unite și a neamului, a dispărut — și Studențimea română unită îi aduce respectuoasă închinare. Căci studențimea română unită a văzut totdeauna în Arhiepiscopul cu figură de mag, un simbol al unor vremi de mai multă vrednicie, de mai curată credință, de mai înțeleaptă pricepere a imperativelor pe care Dumnezeu și vieața le impune fiecăruia după puterile lui.

Studențimea română unită urmărea în vieața și activitatea mitropolitului Vasile Suciu echilibrul între canonul religios și realizarea lui. Și cu cât vedea mai înaltă realizarea lucrurilor exterioare, faptelor care rămân — cu atât își dădea seama mai mult de gradul superior de pătrundere și trăire a canonului religios.

O vieață care rămâne un semn de autentică înțelegere a disciplinei religioase, de credință și consecvență morală — o vieață care umple o firidă din tezaurul de vieți mari ale acestui pământ și ale acestui oraș.

Retrasă în umbră, în suferință și virtute își impregna tiparul în platră și arhitectură,

pentruca să-l bată lumina spre care râvnea. Și pentruca să rămână mărturie vremilor ce vor veni și generațiilor ce se vor arăta pe aceste meleaguri, Mitropolitul Vasile Suciu a lucrat s'o îmbogățească în interior, să-i lărgască granițele ce-o cuprind, să-i amplifice liniile ce-i desemnează măsura, să-i înveșnicească virtutea misterioasă, pentruca pământul să n'o poată acoperi și vremea să nu-i epuizeze parfumul.

Model perpetuu și răspântie de îndemnuri, generația tânără îi va păstra vie amintirea. Căci noi trăim prin oamenii care ne preced, învățăm din exemplul pe care ni-l lasă, ne îmbogățim rezonanța sufletească prin sunetele care se exprimă.

Mitropolitul Vasile Suciu și-a înțeles menirea, l-a scrutat întinderea și i-a cunoscut valoarea. Era din șirul oamenilor care nesocotesc hotarul străduințelor pentruca să fie pretutindeni prezent, cu fapta și cuvântul. Biserica și neamul l-au avut printre bărbații lor vrednici, luptători și sfinți, mândrie nepretuită și rezervă la care se putea face oricând apel.

Desigur că a avut exemple anterioare, a știut să desprindă din planul măreț pe care l-au trasat figurile mari ale trecutului nostru fragmentul care-i revenea spre împlinire, datorită poziției înalte ce ocupa, desigur că vremile trecute l-au dat bogate învățăminte, iar cele noi l-au cerut nenumărate sacrificii, — dar cât de mult și-a depășit misiunea!

Arhiepiscopul cu superioară prestanță, figură în care energia românească se vădea în sături precise, dar și bunătatea se vădea fața-i cu ochii blânzi, caracter integru, spirit pozitiv, constructiv, Român cu conștiința obligațiilor ce decurg din acest atribut; cititor și școlii, risipindu-și dragostea fără reticențe pe copiii crescuți între zidurile păstrătoare de vechi amintiri, el, cel fără coboritori, pur atâta trudă și atâtea gânduri pentru fiil neamului! Clădindu-și cu măsură vieața, alegând material din cel mai bun.

Integrat în tradiția episcopilor sobrii jertfitori ai Blajului, plecat din casă țărănească fără podoabe și cu moravuri austere, a trăit pus în castel acea atmosferă imuabilă, de supra fluctuațiilor și capriciilor de fiecare zi, prielnică gândului înalt și muncii închinată operelor durabile. Griile tuturor celor de păstorire sa creau secretul vieții sale și mibiul prodigioasei sale activități.

Dar în partea din urmă a vieții sale, dorința a venit să statornicească un aspect de relief al ei, să-i multiplieze formele. Tragice zilelor din urmă l-au dat aureolă de ero pentruca mai îndepărtat să fie reflexul acestei personalități marcante și s'o pună semn celor prealalte.

Toți câți s'au împărtășit din darurile Mitropolitului generos, toate seriile de școlari ai Blajului, astăzi încearcă durere grea. Orașul căruia i-a ridicat falma și care-l va păstra în veșnicie — astăzi poartă doliu.

munci creierii. Iar când „Ualrea“ reproduce glasuri ortodoxe de astăzi sub titlul „Ca'n familie... Glasuri ortodoxe despre ortodoxia ardeleană“ sau când se citează alte pasagi zdrobitoare pentru domniile lor din scrisul d-lui G. Racoveanu și alții, atunci amuțesc; condeiul lor așa de limbut, tace. Nu e comod să discuți în felul acesta?

Neînțelegând eu „generozitatea“ Tel. Rom. de a nu se ocupa de punctele slabe ale catolicismului, iată că d. D. S. uită de această generozitate și îmi debitează câteva citate din Istoria Bisericii de Alois Knöpfler, despre papi Sixt IV, Inocențiu VIII și Alexandru VI. Ca și când noi, Românii uniți, n'am fi știut până acum că nu toți papii au fost sfinți; că, între ei, pe vremea porno — și pluto — crațelii europene, au fost unii vinovați de păcate omenești. Ca și cum n'ar ști și elevii de curs secundar că „Alexandru VI, cu vieața lui, a stricat foarte mult Bisericii“... „Dumnezeu a lăsat ca stânca, pe care El și-a clădit Biserica să fie profanată de toate slăbiciunile și păcatele omenești, ca să arate că porțile iadului nici în forma aceasta n'o vor birui“ (Vezi Istoria Bisericii Creștine Universale... de Ioan Georgescu, ed. III, Blaj 1931 p. 98).

Ceeace e regretabil în metoda de a cita a d. D. S. este faptul că e unilateral. Astfel despre Sixt IV spune, adică citează din Knöpfler, că introduce un nepotism regretabil în administrația bisericească. Nu amintește nimic, însă, despre greutățile și vrednicile pontificatului său. Deși impledecat de mari turburări și răboaie, el ocrotește științele și artele (de la el e celebra Capela Sixtină!), fiind animatorul principal al cruciatelor contra Turcilor. El acordă lui Ștefan cel Mare, domnul Moldovei, titlul onorific de „ostaș al lui Hristos“ (miles Christi).

Tot așa cu Inocențiu VIII. Nu tăgăduim imoralitatea lui și mai ales a societății de atunci. Această enormă imoralitate a înlesnit ascensiunea pe scaunul S. Petru a lui Rodrigo Borgia, fost ofițer spaniol, cunoscut în istorie sub numele de papa Alexandru VI (1492—1503). Dar să fim drepti. Trebuie să distingem în el trei aspecte: cel de domnitor, cel de papă și cel

de om privat. Cel de domnitor e fără seamăn. E prudent, măsurat, priceput în afaceri, cu orizonturi largi, drept. E socotit ca unul din cei mai buni politicieni și administratori ai veacului său. Nici ca papă nu poate fi criticat. Celebrul istoric Ludwig von Pastor a dovedit și toată lumea de bună credință admite astăzi că el n'a lipsit nici când dela îndatoririle exterioare ale papalității. El a ocrotit ordinele călugărești, a apărat libertatea Bisericii împotriva abuzurilor puterii lumești, a luat măsuri pentru răspândirea cultului de iperdulie al Prea Sfințel Fecloare Maria, a introdus mai multe cauze de canonizări de sfinți, a prăznuit cu toată strălucirea jubileul anului sfânt 1500. Chiar odioasa lui ceartă cu călugărul Savonarola nu-l înfățișează în lumina cea mai tristă. Dacă râvna și însuflețirea religioasă sunt partea călugărului dominican, — cumpătul și înțelepciunea omenească sunt netăgăduit partea acestui papă nevrednic. Dar râvna și însuflețirea religioasă nu l-au împiedicat pe călugărul dominican să devină un răsvrătit, un anarhist fanatic, — precum vișile lui Alexandru VI n'au putut zădărnici dreptul legitimei sale autorități. Dacă, însă, domnitorul și pontiful pot și trebuie să fie apărați (unii chiar îl admiră, închinându-i ditirambe de fusuflețire!), nu tot așa e cu omul privat, Rodrigo Borgia. El poartă pecetea familiei și a epocii sale geniale, dar imorale.

Analizând vieața și activitatea papilor, constatăm, vorba lui Leon Olé Laprune, ceva nedesăvârșit, ca și în contemplarea falnicilor monumente romane... Totdeauna mai rămâne ceva de făcut... Deși cei 261 de papi au făcut toți câte ceva, totuși câtă muncă îi așteaptă și pe cel de acum... Trebuie să muncim, zicea cu predilecție marele Leon XIII. Papalitatea lucrează, să lucrăm și noi pentru împărăția lui Dumnezeu pe pământ.

Ion Ceparu

O recenzie și încă ceva! Fascicola din urmă (No. 6 din Noembrie—Decembrie 1934) a marelui reviste IRÉNIKON din Amay sur Meuse (Belgia) p. 613 aduce următoarea recenzie asupra ediției a treia a Istoriei biseri-

cești publicată de pâr. I. Georgescu, pe care o reproducem din cuvânt în cuvânt, fiindcă arată cum e privită nu numai istoriografia, ci și Biserica noastră în străinătate:

„O mică istorie bisericească pentru nevoile școlare secundare. Se va admira bogăția materiei și îndemânarea expunerii. Nimic „școlar“ în această carte. Scrisă cu violciune, ea va isbuti să intereseze pe elevi, mai cu seamă cu privire la Biserica română unită, a cărei istorie e intercalată în cadrele generale ale volumului fără ca, însă, să le sjarâme. Trebuie laudată de asemenea preciziunea în expunerea faptelor.

Se va vedea cu mulțumire din această carte că Românii uniți, mai presus de toți, ierarhia, s'au arătat totdeauna fil demni ai Bisericii catolice și ai neamului lor. Multă vreme ei au fost animatorii atât din punct de vedere cultural, ca și spiritual. Astfel fiecare ierarh și-a jăcut o chestie de onoare să sporească cu bogate ctitorii Biserica și nația sa. Un singur lucru va trezi regrete: lipsa aproape totală a așezămintelor călugărești. Dar acest punct își va găsi și el deslegarea: vitalitatea bisericii române unite este o cheazăie“.

Când mulțumim ilustrului confrate belgian pentru aceste frumoase și adevărate cuvinte, nu se poate să nu facem o frățească observație. Astăzi, har Domnului, nu se mai poate vorbi de o „lipsă aproape totală a așezămintelor călugărești“. Grație stăruințelor mult regretatului V. Suci, avem la Blaj, în centrul mitropoliei, înfloritoarea congregație de călugărițe „Sfânta Maria“ cu ramificații importante la Cluj, Alud, Geoagiu și Craiova. În restul provinciei noastre bisericești, avem călugărițele Notre-Dame de Sion la Oradea și Oblatele asumpționiste la Beluș.

Avem, apoi, și nucleu dătătoare de atâtea speranțe de ordine călugărești: Basilitanii la Bixad, și la Moiselu; Asumpționștii, la Blaj, Beluș și Lugoj; Iezuiții la Totești, Franciscanii la Oradea și Drăgești; Frații școlari la Oradea

Se cere numai harul ceresc și puțin spirit de sacrificiu din partea noastră, și vor înflori și în Dacia lui Traian cedri Libanului. (ab).

Știri mărunte

Sărbătoarea Papii. *Urcarea Praafer.* Părinte Pius XI în scaunul Sf. Petru e prăznuită an de an, solemn și călduros, în Cetatea Veșnică și în toată lumea catolică. Ziua de 12 Februarie 1922 rămâne un punct de lumină pentru creștinătatea curată, acum și totdeauna. Actualul pontific Roman a săvârșit atâtea și atât de mari lucruri, în sânul Bisericii lui Hristos și pe tărâmul social, cât omenirea îi va fi datoare cu recunoștință și admirație din veac în veac. Pe Papa misiunilor; pe părințele chemător la unire; pe apărătorul muncitorilor și promovatorul apostolatului lui — Doamne păzește-L întru mulți ani!

Carnete de identitate cu reducere de 50% pe C. F. R. Pentru cantori, preoți pensionari, văduve și orfani de preot, a aprobat Consiliul de Administrație al Căilor Ferate, pe întreg cuprinsul Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal. După cum suntem informați, Prea-veneratul Ordinariat arhiepiscopesc din Blaj a făcut deja demersul necesar la Ministerul Cultelor, ca să se obțină astfel de carnete și pentru cei din biserica română unită, cari vor fi încunoștințați la timp despre rezultatul intervenției. — Credem, că atât Onor. Minister, cât și Direcțiunea generală C. F. R. vor aplica aceeași măsură pentru ai noștri, după cum a procedat cu ortodocșii.

De dragul sufletelor, s'a ostenit P. Atanasie Maxim, egumenul sf. Mănăstiri dela Bixad la Vioara de sus în zilele de 27—30 Ia-

Tineretul universitar român unit, care forma lature importantă în preocupările Mitropolitului Vasile Suci — și trebuie să amintim că unul din ultimele acte ale Mitropolitului a fost un memoriu documentat înaintat Ministerului Instrucțiunii pentru recunoașterea Astrului ca societate studențească legală — Astru-l îi aduce astăzi ultimă închinare. Căci astăzi Arhiereul intră în lumea oamenilor care au fost, cu celebrarea din urmă. Peste anotimpuri și ani, însă, vom păzi trează amintirea acestui îndrumător sufletesc a cărui propovedanie vom auzi-o și de-acum înainte când nu va mai fi rostită.

Telegrame de condoleanțe

la moartea mitropolitului Vasile

București. Adânc mișcați de moartea mitropolitului Vasile Suci rugăm primiți condoleanțele noastre. Episcopul Visarion al Hotinului ne va reprezenta la înmormântare. Miron Patriarhul.

Siblu. Insoțind cu profunde regrete trecerea din această vieață a Inalt Prea Sfințitului arhiepiscop și mitropolit Vasile exprimăm din partea noastră și a mitropoliei ortodoxe a Ardealului îndurerate condoleanțe. La înmormântare va participa în numele nostru Prea Sfinția sa arhiereu Vicar Vasile. Nicolae Arhiepiscop și Mitropolit.

Paris. Am aflat cu durere știrea morții bunului nostru Mitropolit. Voi citi cât mai curând o liturghie pentru odihna sufletului I. Pr. Sf. Sale și mă voi ruga cât mai des pentru El; însă, cu viața de jertfe și de muncă ce a avut-o, mă gândesc la el mai bine ca un suflet fericit decât ca la unul care are trebuință de rugăciunile mele, și văd în El un ocrotitor al bisericii în Cer mai bine decât un creștin, în pragul fericirii veșnice, ajutorul nostru. Luând parte la doliul arhidiecezei, iau acest prilej ca să vă trimit, împreună cu binecuvântarea, expresiunea sentimentelor mele de frățească colegialitate. — V. Ghika, proton. apost.

Viena. Je viens d'apprendre la mort de S. Exc. Monseigneur Suci. Je vous serais très reconnaissant d'être auprès de sa famille et des Autorités ecclésiastiques l'interprète de mes très vives condoléances. Je n'oublie pas l'accueil que j'ai reçu à Blaj. Aussi est-ce de tout coeur que je m'associe au deuil de l'Eglise Unie. — Puaux.

București. Primesc știrea tristă a morții E. S. Inalt Prea Sfințitului Domn Vasile Suci, Arhiepiscop și mitropolit, iau parte la doliul adânc al credincioșilor greco și romano-catolici și al tuturor românilor, și rog pe Inaltul Capitu să primească condoleanțele mele. — N. Cucleșcu, prof. univ., directorul obseratorului astronomic.

nuarie c., fiind sf. misiuni populare ce au reușit splendid, — 576 apropieri de ss. Taine, — grație și pregătirii serioase în prealabil, din partea pâr. Ioan Metea, parohul local. La bucuria celor din Uioara de sus a luat parte și lume din Ocnele Mureșului. Biserica a fost mereu tixită de credincioși. — Ceva rar: ascultătorii au pus dela mână la mână, rebonificând toate speșele efective ale misionarului. — Dumineca trecută pâr. *Dumitru Neda* redactorul nostru, a ținut *reculegeri sufletesti* în *Sâncelul* pâr. V. Smigelschi. În butul gerului și vifornitei, lumea a alergat cu drag și lăpădare de sine la cuvântările (3) de învățătură evanghelică ce li-s'au spus dela altarul Domnului.

Locale. Dumineca viitoare, a fiului risipitor, va predica în catedrală pâr. *Dr. Gavrila Pop*, prof. de religie.

— Datorită câtorva cazuri de scarlatină constatate de d. Dr. Virgil Baican printre liceenii noștri, începând cu 10 Febr. c. s'au sistat *prelegerile* la liceul de băeți, pe timpul de 10 zile. Fără să se poată preciza lucru mai de aproape, se dă ca sigur că molima a fost adusă la Blaj, când cu mulțimile ce-au venit aici la înmormântarea † mitrop. Vasile.

† **Dr. Octavian Rusu**, avocat în Cluj, fratele Preasf. Alexandru al Maramureșului — căruia și pe această cale îi transmitem condoleanțele noastre, — a căzut răpus de gripă, în 8 Febr. c., în puterea vârstei, la 46 de ani, lăsând după sine văduvă și trei orfani. — Facă-i Domnul parte cu dreptii săi!

† **Samoil Sabo**, preot ortodox în Blaj, simpaticul »baci» Șamica, a adormit întru Domnul, Marți, în 12 Febr. c., în anul 88 al vieții și 64 al preoției sale. — Odihnească în pace!

† **Irina Teglașiu născ. Deciu** a trecut la cele veșnice în 8 Febr. c., la Timișoara, într'al 56-lea an al vieții. — În veci pomenirea ei!

Telefonul „Unirii“

B. Șimleu. Nu se fierb „flori de crin“ în toate ciorbele și nu se găsesc pe toate drumurile. Ele cresc numai în anumite regiuni cari le priesc. Ce caută, de pildă, prin coclaurile Sarre-ului? Și observațiile cari le fac sunt cam riscate. E sigur, că cetățenii din Sarre au votat realipirea la Germania, fiindcă s'au săturat de francmasoneria franceză? În Germania e raiu pentru biserică? Se pare că nu. Atunci? — În colo, spor și sănătate!

B. Cluj. Curiozitatea e o boală născută deodată cu omul. Noroc că știința l'a creat și doctori specialiști: pe gazetari. Cu nelncchipuită râvnă, acești noi Esculapi cearcă să satisfacă pofta de senzational al pacienților. Uneori sunt nevoiți să-și pună la grele cazne imaginația în acest scop. Nu te poți supăra pe ei pentru atâta treabă. — Totuși târăboiul pe care și-l permit simpatici confrăți în jurul viitoareii alegeri de mitropolit al Blajului, cam trece marginile. Prea se pripesc. Mormântul mitropolitului Vasile este încă atât de proaspăt! Iar combinațiile pe care și-le permit, supără în primul rând pe cei puși în cauză. — Ar face mai bine deci iubii confrăți să ne slăbească nițel cu dragostea și cu ghicitura. Să fie siguri, că viitorul mitropolit se va alege, la timpul său, în bună rânduiată, cu toată solemnitatea și cu toată sfîntenia pe care o reclamă un act atât de important. De către cei chemați. Cari n'au nevoie să citească în cafeaua gazetariilor, spre a ști ce au de făcut. — Iar noi toți ceilalți, cari știm că alegerea trebuie să se facă după gândul lui Dumnezeu, să nu încetăm a cere de pe acum darul Lui, singurul de care avem nevoie și care va trebui să ne călăuzească!

B. Cluj. Bărbatul doamnei Sanda iar se rătăce. Și scoate limba. Și face urât. Năravuri de cari, se vede, nu se poate vindeca. Păcat! Că'n schimb, e deștept prichindelul malchii, nevoie mare. Are, neică, niște argumente „pă cînste“. După a lui glagorie, statul va înființa episcopie ortodoxă în Maramureș și pentru cei 15.000 ortodocși, fiindcă episcopii unite din Lugoj și Oradea „n-au măcar credincioși unui protopopiat ortodox“. Fain de tot. Dar întrebarea e: au mai mult sau mai puțin de 15.000 suflete? Iar dacă sunt protopopiate ortodoxe atât de teribile, firesc ar fi să se ceară episcopie nouă acolo, unde sunt prea mulți credincioși, nu acolo unde nu sunt. Și iarăși: noi am lăudat Statul când „servește catolicismului“ (adeca a dat un mic ajutor pentru capela din Simeria) și îl „denigrăm când ocrotește ortodoxia (cazul dela Ocna-Șugag).“ Pentru fericitul bărbătețel cele două cazuri sunt același lucru. A da un mic ajutor pentru o biserică și a silui conștiința unor muncitori spre a-i trece la ortodoxie, este tot atât. Bravo, bărbate, ești deștept! Să nu-ți fie de deochiu!

Oficiul parohial Timiș. Am primit 200 Lei. Achitat până la 30. VI 1935.

Am primit abonamentul pe 1935: Oficiul parohial Clopodia; Dr. R. Ocland; Oficiul parohial Vulcan; B. Săcureni; H. Gădălin; M. Desmir; P. Valea Vișeuului. (pe 1/2 de an); M. Timișoara; R. Mediaș.

Oficiul parohial Pișeblt. Confirmăm primirea abonamentului pe 1933, 1934 și 1935.

Am primit abonamentul pe 1934: M. Voșlăbeni; S. Șieu-Cristur; V. Dej.

S. Cernăuș. Am primit 400 Lei. Achitat până la 31. XII 1935.

R. Alba-Iulia. Am primit 600 Lei, abonament pe 1932, 1933, 1934.

Nr. 145—1935.

Concurs

Pentru ocuparea postului de *cantor* al bisericii gr.-cat. din *Alba-Iulia-Lipoveni*, se escrie concurs din nou.

Cererile ajustate cu Diplomă de cantor, Carte de botez, Certificat de bună purtare dela preotul locului, Certificat, că și-a făcut stagiul militar, se vor înainta oficiului protopopesc gr.-cat. al Albei-Iulie, până la data de 15 Martie 1935.

Emolumente: Locuință potrivită. Sesiune cantorală 6 jugh. Venitele stolare îndatinate. Un anumit salariu lunar, fixat după invoială.

Reflectanții se vor prezenta într'una din Dumineci pentru a-și dovedi aptitudinile.

Cheltuelile de deplasare nu se restituie!

Curatoratul bisericesc

Concurs la ajutoare

Prin aceasta publicăm concurs cu termenul de 28 Februarie 1935 la următoarele ajutoare (burse).

I. Din fundațiunea Alexandru Șterca Șulașiu

1. Zece (10) ajutoare de câte 3000 lei și două (2) de câte 2000 lei, pentru tineri, ce studiază dreptul, medicina, politehnica, pedagogia ori științele reale.

2. Zece (10) ajutoare de câte 1500 lei pentru elevi de liceu în clasele superioare.

3. Cincisprezece 15 ajutoare de câte 900 lei pentru elevii de liceu în clasele inferioare.

Concurenții la aceste ajutoare au să alătore la cererile lor: certificat școlar în copie autentică, (1933—34) *carte de botez dela preot*, atestat de paupertate, atestat medical, certificat medical, certificat de frecvență (1934—35) și, pentru dovedirea consăngenității cu fundatorul, atestat dela oficiul parohial și respective tabela geneologică.

II. Din fundațiunea Baron Urs de Margina

Trei (3) ajutoare de câte 1500 lei pentru eleve dela liceul gr.-cat. de fete. Concurențele trebuie să dovedească că sunt născute în județul Făgăraș, Sibiu sau Hunedoara. Vor avea preferință consăngenii fundatorului.

Acte necesare — ca mai sus.

III. Din fundațiunea: Alumnate Seminarul Femeii române studioase Blaj

Patru (4) ajutoare de câte 1500 lei pentru elevi cari cercetează liceul de băeți și sunt aluși în Internatul Vancean de băeți.

Acte necesare — ca mai sus.

La aceste ajutoare vor fi preferați »caeteris paribus« fii de preoți gr.-cat. din arhidieceză.

IV Din fundațiunea I. T. Cheșianu

Două (2) ajutoare de câte 1000 lei pentru elevi cari cercetează școalele din Blaj, având preferință rudeniile fundatorului.

Acte necesare — ca mai sus.

V. Din fundațiunea Simion Pop Matelu

Două (2) ajutoare de câte 1500 lei pentru tineri cari studiază la ori care școală superioară. Consăngenii fundatorului au preferință.

Acte necesare — ca mai sus.

VI. Din fundațiunea Dr. Isidor Marcu

Patru (4) ajutoare de câte 1000 lei destinate cu preferință pentru consăngenii ai fundatorului, în locul prim descendenți ai fraților săi cari învață la industrie, comerț, sau alte școli de ori ce categorie.

Consăngenitatea cu fundatorul se va dovedi cu atestat dela oficiul parohial din Dumineci provăzut cu tabela geneologică.

Celelalte — ca mai sus.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 1 Februarie 1935.

Dr. Victor Macavelu
vicar capitular

Reuniunea Meseriașilor și Comercianților români din Blaj

Convocare

Domnii membri ai „Reuniunii Meseriașilor și comercianților români din Blaj“ se convoacă prin aceasta la a **XXV-a adunare generală**, care se va ține Duminecă, 25 Februarie 1935, orele 11 a. m., în localul Reuniunii cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării și designarea al doi membri pentru verificarea procesului verbal
2. Raportul general al comitetului.
3. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor de sub 2 și 3.
4. Raportul comisiunilor de sub 4.
5. Complectarea comitetului.
6. Eventuale propuneri.*)

Blaj, din ședința comitetului ținută la 1 Februarie 1935.

Dr. Coriolan Suciu **Pompelu Bârlea**
președinte secretar

*) În sensul art. 14 lit. d. din statute, propunerile se vor trimite Comitetului cu cel puțin trei zile înainte de adunarea generală.

CONVOCARE

CASSA DE ECONOMIE S. P. A. din BLAJ invită prin prezenta pe acționarii săi la a

XLV-a adunare generală ordinară

care va avea loc la 11 Martie a. c. orele 11 Blaj, în localul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării; stabilirea de fi în număr; numirea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

2. Raportul Consiliului de Administrație asupra exercițiului anului 1934, prezentare bilanțului, raportul asupra stării institutului, propuneri asupra măsurilor necesare.

3. Raportul Comitetului de Cenzori.

4. Hotărîrea asupra exercițiului anului 1934, darea absolutului a Consiliului de Administrație și Comitetului de Cenzori.

5. Complectarea locurilor vacante și espirate a membrilor din Consiliul de Administrație și Comitetul de Cenzori.

6. Hotărîre asupra soartei institutului cu privire la dispozițiunile Legilor Bancare.

7. Propuneri.

Acționarii, cari doresc a-și exercita dreptul de vot, sunt rugați a-și depune acțiunile și documentul de plenipotență la cassiera institutului sau la Banca Economică S. A. din Dicioșani mărștin, până la 9 Martie a. c. ora 12.

Consiliul de Administrație